

Negyedik szám (április): *Edwin R. Jackson*, Az erdészet a földrajzban. *Nicholas Knight*, Alkáli-víz a Black Hillsről. — *Dr. Wm. A. Evans*, A tanulók munkaképessége. — *A. F. Ewers*, Hogyan tegyük érdekessé városban nőtt gyermekek előtt a növénytant? — *John C. Hessler*, A középiskolai vegytan kapcsolata a mindennapi étellel. — *Jos. V. Collins*, Perry eszméje a mennyiség-tani oktatásban. — *A. Latham Baker*, Vádolom a geometria tanárait. — *K. G. Smith*, A mennyiség-tan alkalmazása adás-vételi feladatokra. — *Jean Dawson*, Az élettan hatásai a családban. — *F. B. Isely*, Hogyan lehet felhasználni az Orthopterákat az állattani oktatás bevezetésére? — *I. M. Jameson*, A fizika tanárai számára most nyíló alkalom (második közlemény).

VEGYESEK.

Institut Pédagogique International. Ezen címszó alatt a márciusi számban (187. lap) egy rövid közlemény jelent meg, melyet kénytelen vagyok néhány adattal kiegészíteni. A nemzetközi oktatásügy (*enseignement international, international education*) elnevezés alatt ismert mozgalom mai értelmében a múlt század nyolcvanas éveiben indult meg (Mhansu-faer 1882, Molkenboer 1885), és az utóbbi időben — legalább külsőleg — hatalmasan fellendült. Az eszme valóban olyan tetszetős, hogy éppenséggel nem csodálkozhatni azon a számos újabb kezdeményezésen, melyre részben arra nem hivatottakat csábított. Ezeknek a pedagógiai «gründolásoknak» legtöbbje erő, tehetség és anyagi eszközök híján a papirosformán túl nem fejlődött, de azért a versengés mindmáig tart. Ilyen nagy propagandát fejtett ki pl. Kusnig, a «pädagogische Zentralstelle» tervezője, anélkül, hogy valamely kézzelfogható eredményt tudna felmutatni. E sorok írója is régi munkása ennek az irányynak: 1905-ben jelent meg tőle Bernben egy francia füzetke «*Institut international pédagogique. Bulletin international et officiel de l'enseignement*», mely általános elismerésben részesült odakünn és amelynek címét M. Lebonnois, úgy látszik, bérbe vette. Az én tervem a hivatalos tanügyi hatóságok közreműködésére volt alapítva, mint amely, szerintem, egyedül alkalmas az ily nagyszabású intézmény megvalósítására. Egy közép-európai kultuszminisztériumban komolyan foglalkoztak is vele; hogy még sem öltött testet, annak okai jórészt személyi természetűek.

Az e helyen ismertetett Lebonnois-féle vállalkozásnak, ugyan-csak az eszközök elégtelensége miatt, sem merek tartós sikert és hosszú életet jósolni. De felhívom a figyelmet egy immár négy év óta bár szerényen, de eredményesen működő intézményre, mely a

különböző nemzetek hivatott férfiainak közreműködésével egyelőre társadalmi szövetkezés útján igyekszik a nemzetközi oktatásügyet előbbre vinni. Így jött létre 1909-ben egy belga tanférfiú, Edward Peeters kezdeményezésére Ostendében a *«Bureau International de Documentation Éducative»*, melynek országonként decentralizált szervezete kitűnően bevált. Ennek a Bureau-nak célja: a) kapcsolatot teremteni különböző országok tanférfiai között; b) az oktatás- és nevelésügyre vonatkozó adatokat összehordani; c) a szükséges adatok beszerzését és kicserélését a szakférfiak között előmozdítani; d) az idevágó kezdeményezéseket nemzetközileg szemmel tartani. Bővebbet lásd a Peeters szerkesztette füzetben *«Comment l'éducateur peut-il se documenter?»* (18 lap.) A Bureau-nak hivatalos közlönye a *Minerva* havi folyóirat, mely francia, angol, német és hollandus nyelvű cikkeket közöl az egész világból. Melléklete a *«Communications et Propositions»*, mely a levelezést stb. közvetíti. Kisebb tanügyi monografiák (eddig 20) az *«Actes et Documents»* sorozatban jelennek meg, nagyobb pedagógiai művek (eddig 23) a *«Nouvelle Bibliothèque Pédagogique»* c. vállalatban. S mindezt oly jutányos árban, amit csak a közreműködők teljes önzetlensége tesz lehetővé. Ezek között vannak: Hermann Lietz, Cecil Reddie, Ernest Contou, Aug. de Benedetti, Ad. Ferrière stb. — A Bureau ez év augusztus havában tartotta első nemzetközi összejövetelét Hágában a II. morálpedagógiai kongresszust megelőzőleg. A tagok háromfélék: a) alapítók évi 20 frank tagdíjjal, ezek a Bureau valamennyi kiadványait megkapják; b) pártolók évi 10 frank tagdíjjal, ezeknek megküldik a *Minervát* és a pedagógiai monografiákat; c) rendesek, akiknek évi 5 frankért a *Minerva* folyóirat jár a hivatalos közleményekkel. Ezt a derék intézményt és folyóiratát, mely kiváló figyelemben részesíti hazánkat is, legmelegebben merem ajánlani a magyar tanférfiaknak. Azt tartom, hogy nyereségszámba menne, ha a *«Magyar Pædagogia»* is befogadná abba a tanulságos repertoriumba, melyet havonként a külföldi szaklapokról közöl. Az tán nem von le a külföldi folyóirat értékéből, hogy annak magam is buzgó munkatársa vagyok s *«Chronique de l'Enseignement international»* címen időszakonként összefoglalom a nemzetközi oktatásügy terén felmerülő jelenségeket. Végül megjegyzem, hogy a Carnegie-alapítvány (1910, 10 millió dollár) felhasználására alakult bizottságnak egyik szakosztálya szintén felvette programjába a nemzetközi tanügyet és Párisban európai bureaut is szervezett. De erről talán más alkalommal.

Kemény Ferenc.